

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА**Р І Ш Е Н Н Я*****Про виконання Програми правової освіти населення області на 2016 – 2020 роки***

Керуючись пунктом 16 частини першої статті 43, пунктом 1 частини першої статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», пунктом 5 частини першої статті 2 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», заслухавши звіт директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області О. Черчатого,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

звіт про виконання Програми правової освіти населення області на 2016 – 2020 роки, затвердженої рішенням першого пленарного засідання сьомої сесії обласної ради сьомого скликання від 29 квітня 2016 року № 91 (зі змінами), що додається на 7 аркушах, взяти до відома.

**ГОЛОВА
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

О. БІЛЕНЬКИЙ

Додаток
до рішення
сесії обласної ради
восьмого скликання
2021 №

**Звіт про виконання Програми правової освіти населення області
на 2016 – 2020 роки**

Рішенням першого пленарного засідання сьомої сесії обласної ради сьомого скликання від 29 квітня 2016 року № 91 затверджено Програму правової освіти населення області на 2016 – 2020 роки (далі – Програма).

Мета Програми передбачала створення належних умов для підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення області, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, знання своїх прав та свобод і механізмів їх захисту.

Відповідальними за реалізацію заходів програми були: Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Головне територіальне управління юстиції у Полтавській області, Полтавська обласна МКМР з правової освіти населення, Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, Департамент культури і туризму облдержадміністрації, Полтавський обласний Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

З 2016 по 2019 року Головне територіальне управління юстиції у Полтавській області було виконавцем пунктів Програми, що стосувалися проведення правопросвітницьких заходів, розробки методичних матеріалів на правову тематику, підготовки роликів на правову тематику, розміщення соціальної реклами, видання щомісячної газети юридично-просвітницького спрямування "Правовий вісник".

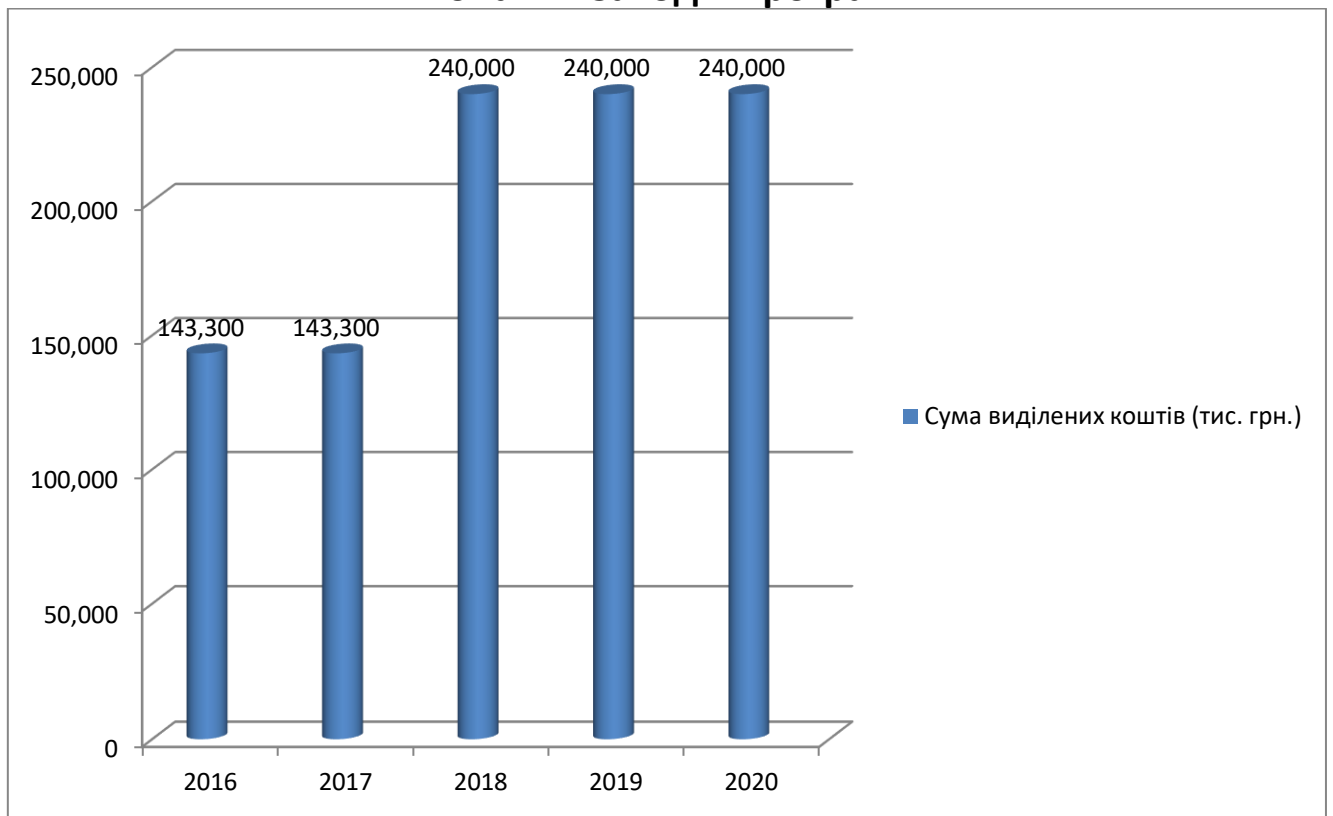
З 2020 року відповідальним виконавцем Програми визначено Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області.

Виконання заходів даної Програми забезпечило практичну реалізацію статті 57 Конституції України щодо гарантування кожному знати свої права та обов'язки; практичну реалізацію положень Національної програми правової освіти населення, затвердженої Указом Президента України від 18.10.2001 р. № 992/2001; практичну реалізацію Закону України «Про безоплатну правову допомогу»; підвищення рівня правової культури та правової інформованості населення області; формування у громадян поваги до права, загальнолюдських та національних правових цінностей, а також подолання правового нігілізму; поширення серед населення області знань про державу і право, про державні реформи, в т. ч. через засоби масової інформації, широке розповсюдження

правової літератури; активну участь в організації і здійсненні заходів із правової освіти населення області органів державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, органів юстиції, правоохоронних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, об'єднань громадян, навчальних закладів та закладів культури, міжвідомчих координаційно-методичних рад з правової освіти населення, засобів масової інформації.

Плановий обсяг фінансування заходів Програми з урахуванням внесених змін на 2016 – 2020 роки становив 1 006,6 тис. грн, які були виділені з обласного бюджету та використані відповідальними виконавцями Програми у повному обсязі.

Обсяги видатків з обласного бюджету, передбачені на виконання заходів Програми

У 2016 і 2017 роках було виділено по 143 300 грн. щорічно на реалізацію основних заходів програми. На 2018 – 2020 роки виділено по 240 000 грн. відповідно.

Понад 20 500 мешканців області протягом 2016 – 2020 років одержали безоплатну вторинну правову допомогу у кримінальному процесі.

Реалізації Програми дала можливість широкого інформування громадян про можливості системи БПД області та як ними скористатися на практиці.

Пріоритетними завданнями Програми були розширення доступу до безоплатної правової допомоги та підвищення рівня правової освіти населення.

Програма, зокрема, передбачала:

- створення належних умов для набуття громадянами знань про свої права, свободи і обов'язки;
- підвищення рівня правової освіти населення, насамперед учнівської та студентської молоді, викладачів правових дисциплін, громадян;
- широке інформування населення про правову політику держави та законодавство;
- забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації;
- вдосконалення системи правової освіти населення;
- роз'яснення механізмів надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги.

З метою належної реалізації вимог статті 57 Конституції України, підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, формування у них поваги до права, фахівцями системи безоплатної правової допомоги у Полтавській області проводилася системна робота щодо реалізації Програми правової освіти. Робота здійснювалася за декількома напрямками.

Перший напрямок – це розширення доступу до безоплатної правової допомоги.

На виконання Програми Регіональним центром були організовані наукові дослідження та проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію на тему: «Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти».

Захід мав на меті окреслити шляхи оптимізації надання безоплатної правової допомоги в Україні, обмінятися досвідом такої роботи на прикладі досвіду іноземних країн, залучити до процесу надання безоплатної правничої допомоги представників державних інституцій задля належної реалізації норм Конституції України щодо доступу громадян до безоплатної правової допомоги як однієї із конституційних гарантій. Конференція відбувається за окремими панелями під час яких науковці, представники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, навчальних закладів та системи безоплатної правової допомоги знайомлять учасників із загальнотеоретичними та практичними проблемами адаптації вітчизняної правової системи до права Європейського Союзу. На пленарному засіданні та панельних дискусіях виступали провідні юристи – вчені і практики.

Протягом 2016 – 2020 років проведено 5 конференцій на яких учасники мали можливість обміну досвідом між теоретиками та практиками не лише України а й закордонних фахівців. Учасниками такого заходу стали понад 700 науковців, представників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, судової системи, системи безоплатної правової допомоги з м. Полтави, Києва, Львова, Закарпаття, Херсона, Волині, Сум, Чернігова, Харкова, Києва, Одеси, Дніпра та Кременчука. Конференція відбувалася також за міжнародною участю. До її проведення в якості спікерів були залучені науковців з вищих навчальних закладів з Грузії, Болгарії.

На реалізацію даного пункту Програми передбачено **45 000 грн.**

На виконання Програми передбачено проведення кущових семінарів на тему «Актуальні питання розвитку правової спроможності територіальних громад на Полтавщині» для посадових осіб місцевого самоврядування та держслужбовців.

Здійснено 23 виїзди спікерів кущових семінарів на тему: «Актуальні питання розвитку правової спроможності територіальних громад на Полтавщині». Участь у семінарах близько 2 000 осіб, державних службовців, представників місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад та працівників державних підприємств, установ і організацій.

Сучасні реалії сьогодення, карантинні обмеження, вимагали від фахівців системи БПД гнучкості, вміння реагувати на виклики, пошук нових форм у роботі. Фахівці системи були обмежені у проведенні масштабних правопросвітницьких заходів, проте працівники Регіонального центру з надання БВПД у Полтавській області знайшли можливість об'єднати представників територіальних громад задля підвищення їх рівня правових знань.

На заміну кущовим семінарам із циклу «Актуальні питання розвитку правової спроможності територіальних громад на Полтавщині», які вже майже чотири роки поспіль проводилися в регіоні для посадових осіб місцевого самоврядування та держслужбовців, фахівці Регіонального центру з спільно з представниками Полтавської обласної асоціації органів місцевого самоврядування та Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, ініціювали проведення таких семінарів в онлайн-форматі.

Заходи мали на меті роз'яснити актуальні питання розвитку місцевого самоврядування, виборчого, земельного законодавства, форми і методи захисту прав громадян тощо. Протягом 2020 року проведено 7 таких заходів в онлайн-форматі.

Кущові семінари проводилися спільно з Полтавською облдержадміністрацією та Полтавською обласною радою. Постійними доповідачами на семінарах стали представники організаторів, а також - Асоціації органів місцевого самоврядування Полтавщини; Північно-східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Суми), Головного управління Національної поліції в Полтавській області; Полтавського обласного центру зайнятості; Управління Пенсійного забезпечення Головного управління Пенсійного фонду України у Полтавській області, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Полтавській області та старший інспектор з особливих доручень відділу уповноважених Голови національної поліції з питань контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності (поліцейський омбудсмен).

На реалізацію даного пункту програми були виділені кошти у сумі **128 000 грн.**

Другий напрям – проведення правопросвітництва, що полягає у підвищенні загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, формування у них поваги до права.

Складовою частиною правової освіти є самоосвіта громадян. На виконання Програми, здійснюється видання та розповсюдження методичних матеріалів, інформаційних буклетів, брошур, плакатів з питань надання безоплатної правової допомоги. У цій правоосвітній діяльності фахівці системи БПД області спрямовують зусилля на забезпечення належного тематичного наповнювання, актуальності та доступності сприйняття методичних матеріалів (посібників, рекомендацій, пам’яток, буклетів тощо) пересічними громадянами. На реалізацію даного пункту Програми протягом 2016 – 2020 року виділено кошти у сумі **234 600 грн**, які були використані в повному обсязі.

В рамках Всеукраїнського тижня права, інших тижнів, декад, місячників правових знань проводити заходи щодо інформування громадян про правову політику держави, забезпечення прав і свобод людини.

На виконання п. 20 Програми Регіональним центром проводилася робота щодо проведення правопросвітництва у регіоні у рамках Всеукраїнського тижня права, інших тижнів, декад, місячників правових знань. Так, за участю фахівців Регіонального центру проводилися заходи щодо інформування громадян про правову політику держави, забезпечення прав і свобод людини.

Всеукраїнський день безоплатної правової допомоги в Україні відзначається з 2019 року. Це свято приурочене до Дня прав людини, яке відзначається 10 грудня. Саме в цей день Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 році прийнято Загальну декларацію прав людини. І такий збіг не є випадковим, адже захист прав людини – першочергове завдання системи БПД.

Проведення Всеукраїнського дня безоплатної правової допомоги має на меті популяризувати роботу системи БПД, розповісти про її можливості, показати на прикладах життєвих історій клієнтів, як вирішувати проблеми у правовий спосіб, сформувати нову правову свідомість: захист своїх прав – це нормальне явище і це реально. Цього дня представники системи БПД діляться регіональними нюансами роботи та досвідом взаємодії з партнерами. Клієнти розповідають свої життєві історії боротьби за справедливість. Під час правопросвітницьких заходів у форматі онлайн та офлайн учасники знайомитимуться з роботою системи та переконаються у її дієвості.

Фахівцями системи БПД області ініційовано проведення низку комунікативних та правопросвітницьких заходів, спрямованих на популяризацію роботи системи БПД в регіоні.

Так, лише протягом 2020 року проведено 42 правопросвітницьких заходів у форматі онлайн та офлайн, здійснено 40 публікацій у ЗМІ та підготовлено 6 відеороликів.

До Всеукраїнського дня безоплатної правової допомоги та Міжнародного дня прав людини Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області ініціював проведення онлайн-конкурсу відеороликів на тему: «Права людини».

На виконання даного пункту Програми передбачено виділення коштів у сумі **10 000 грн**, які були використані на нагородження дітей за участь у правопросвітницьких заходів у рамках тижня права та Дня БПД.

Програмою також було передбачено інформування населення на обласному радіо в рубриці «Мої права» в інформаційній програмі «Панорама». Даний пункт був реалізований Головним територіальним управлінням юстиції у Полтавській області у 2016 – 2017 роках.

На його реалізацію було передбачено кошти у сумі **6 000 грн**, які були використані в повному обсязі.

Програмою також передбачено висвітлення у місцевих газетах, агентствах, аудіо візуальних та інших ЗМІ, які мають значні тиражі та сфери розповсюдження інформації, про діяльність системи надання безоплатної правової допомоги.

Система безоплатної правової допомоги Полтавщини має значний напрацьований досвід у напрямі співпраці з представниками засобами масової інформації та висвітлення інформації про діюче законодавство, успішні практики, ініціативи системи БПД. Фахівцями системи БПД області з січня по вересень 2020 року здійснено 7 376 публікацій.

Також представники системи БПД області практикують таку форму роботи як проведення прес-конференцій за участю клієнтів системи, яким вдалося захистити свої права за допомогою працівників. До виступів залучаються також фахівці місцевих центрів, бюро правової допомоги, зокрема Полтавського місцевого, та адвокати, які співпрацюють з системою БПД.

У переважній більшості представники системи БПД області співпрацюють з місцевими телеканалами, радіомовленнями, інтернет-виданнями, друкованими ЗМІ. Крім того, представники Регіонального, місцевих центрів та бюро правової допомоги знайшли альтернативу правовому інформуванню: свої інформаційні матеріали юридичного характеру на веб-ресурсах партнерів. Також налагоджена комунікація із місцевими ЗМІ у вигляді інформувань на їх сторінках у Фейсбуці.

З метою реалізації Програми правової освіти на телеканалі «ІРТ-Полтава» у телепередачі «Розмова в студії» двічі на місяць здійснюються виступи фахівці системи БПД, де висвітлюється інформація про діяльність системи надання безоплатної правової допомоги. Ключовими спікерами є представники системи БПД області, які окрім інформування про діяльність системи БПД знайомлять глядачів з актуальними правовими питаннями сьогодення. До участі в ефірах також долучаються і партнери системи БПД.

Лише протягом 2020 року здійснено 13 випусків телепередачі на телеканалі «ІРТ – Полтава» «Розмова в студії».

З 2018 по 2020 рік на реалізацію даного пункту програми використано кошти у сумі **25 000 грн**.

Виготовлення та демонстрація соціальної реклами інформаційно-роз'яснювального характеру з правової тематики (виготовлення відеороликів, плакатів, листівок, іншої друкованої продукції, розміщення її в ЗМІ, в громадському транспорті, в громадських місцях на світлодіодному екрані, на

біг-бордах, сіті-лайтах, та ін.) – це ще один із пунктів реалізації Програми.

На виконання даного пункту програми було використано кошти **124 000 грн.**

Протягом 2020 року підготовлено 2 соціальні ролики про роботу системи БПД та протидію домашнього насильства.

Розміщено 6 сіті лайтів у м. Полтава та 1 призматрон.

З метою підвищення рівня правових знань різних верств населення, вдосконалення системи правової освіти забезпечити видання щомісячної газети юридично-просвітницького спрямування «Правовий вісник», який розповсюджуватиметься безкоштовно.

Кожного року було здійснено друк 12 номерів газети, тиражем 1 000 примірників кожного номеру.

Видання виходить тиражом у кількості 1 000 примірників та розповсюджується серед органів місцевого самоврядування, виконавчої влади та партнерів системи БПД. Газета має сприяти підвищенню рівня правової освіти населення області, поінформувати про найбільш знакові правові події в Україні та області, роз'яснити актуальні правові питання сьогодення, висвітлювати діяльність системи безоплатної правової допомоги області.

З січня 2020 року Регіональним центром з надання БВПД у Полтавській області здійснюється випуск газети в електронному варіанті. Серед постійних рубрик видання: земельні та громадські радники інформують, думка спеціаліста, адвокат консультує, приклади успішного захисту, зміни законодавства, сторінка регіонального представника Уповноваженого Верховної ради з прав людини. Також читачі зможуть ознайомитися із зразками документів, переглянути медіа галерею з найбільш знаковими подіями у роботі системи БПД та партнерів.

На реалізацію даного пункту програми були виділені кошти у сумі **400 000 грн.**

Електронна версія газети розповсюджується на веб-ресурсах партнерів та ЗМІ та охоплює точок розповсюдження, що дозволяє інформувати громадян про найцікавіші події із життя системи БПД, новації у законодавстві та надавати юридичні консультації.

**Директор Регіонального центру
з надання безоплатної вторинної
правової допомоги у Полтавській
області**

О. ЧЕРЧАТИЙ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення «Про виконання Програми
правової освіти населення області на 2016 – 2020 роки»

Розробник проєкту рішення: Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області. Проєкт рішення є актом індивідуальної дії.

Мета: дотримання пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», практична реалізація Закону України «Про безоплатну правову допомогу», інформування населення області про основоположні права, обов'язки, їх практичну реалізацію та захист впродовж 2016 – 2020, проведення правоосвітніх заходів для різних цільових груп.

1. Підстава розроблення проєкту рішення

Проєкт рішення обласної ради «Про виконання Програми правової освіти населення області на 2016 – 2020 роки», затвердженої рішенням першого пленарного засідання сьомої сесії обласної ради сьомого скликання від 29 квітня 2016 року № 91 (далі – Програма) розроблений за власною ініціативою Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області.

2. Обґрунтування необхідності прийняття рішення

Прийняття рішення обумовлене необхідністю звітування про виконання Програми по завершенню терміну її реалізації.

3. Суть проєкту рішення

Проєкт рішення передбачає звіт про стан реалізації заходів Програми протягом 2016 – 2020 років.

4. Правові аспекти:

Проєкт рішення розроблено відповідно законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про безоплатну правову допомогу», Указу Президента України від 18.10.2001 року № 992/2001 «Про затвердження Національної програми правової освіти населення».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту рішення не потребує витрат з обласного бюджету.

6. Позиція заінтересованих осіб/органів/сторін

Проект рішення не потребує з'ясування заінтересованих осіб /органів / сторін.

7. Громадське обговорення

Проект рішення не потребує громадського обговорення.

8. Запобігання корупції

У проекті рішення відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

9. Прогноз результатів

Прийняття рішення дозволить оцінити ефективність реалізації заходів Програми щодо розширення доступу до БПД, підвищення поінформованості населення про її можливості, ступінь обізнаності громадян про їх права, механізми реалізації та захисту, визначити найефективніші форми роботи орієнтовані на вироблення позитивного іміджу права, правових традицій вирішувати свої життєві проблеми у правовий спосіб, проведення правопросвітницької роботи у регіоні.

**Директор Регіонального центру
з надання безоплатної вторинної
правової допомоги у Полтавській
області**

О. ЧЕРЧАТИЙ